

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Maria Szczepaniec

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie z protestu wyborczego K.K.

przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na 15 października 2023 r.,

przy udziale Prokuratora Generalnego oraz Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 12 grudnia 2023 r.

wyraża opinię, że protest jest zasadny, ale stwierdzone uchybienia nie mają wpływu na wynik wyborów.

[ms]

UZASADNIENIE

K. K. (dalej: „wnosząca protest”) wniosła protest przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, które odbyły się 15 października 2023 r. Wnosząca protest wskazała, że była mężem zaufania przy Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w C.. Podniosła, że opuściła lokal wyborczy na 15 minut, po ustaleniu wyników wyborów. Po swoim

powrocie nie została wpuszczona do lokalu wyborczego, wobec czego protokół został sporządzony bez jej udziału. Wnosząca protest zażądała unieważnienia wyborów i ich ponownego zarządzenia.

Przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej w Z. potwierdził, że wnoszącej protest odmówiono wpuszczenia do lokalu wyborczego po jego opuszczeniu i jednocześnie podniósł, że jej zarzut nie mieścił się w zakresie ustawowych podstaw wniesienia protestu wyborczego, a ponadto nie miał wpływu na wynik wyborów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 242 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 2408, dalej: „k.wyb.”), Sąd Najwyższy rozpatruje protest w składzie 3 sędziów w postępowaniu nieprocesowym i wydaje, w formie postanowienia, opinię w sprawie protestu. Powyższe przepisy znajdują zastosowanie również w przypadku wniesienia protestu przeciwko ważności wyborów do Senatu (art. 258 k.wyb.).

Protest przeciwko ważności wyborów może być wniesiony do Sądu Najwyższego z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów (art. 82 § 1 k.wyb.).

W ustalonym stanie faktycznym zasadny okazał się sformułowany przez wnoszącą protest zarzut dotyczący odmowy wpuszczenia jej – jako męża zaufania – do lokalu wyborczego.

Przepis art. 103b § 1 k.wyb. zawiera katalog uprawnień męża zaufania w związku z przygotowaniem do głosowania, głosowaniem, ustalaniem wyników głosowania i sporządzaniem protokołu. Zgodnie z jego treścią, mąż zaufania ma prawo: (1) być obecny podczas wszystkich czynności komisji, do której został wyznaczony, w szczególności być obecny przy przekazywaniu protokołu przez

obwodową komisję wyborczą, przekazywaniu danych z protokołu przez rejonową komisję wyborczą, sprawdzaniu pod względem arytmetycznej poprawności ustalenia wyników głosowania przez pełnomocników, o których mowa w art. 173, oraz sprawdzaniu prawidłowości ustalenia wyników głosowania i wprowadzania danych do sieci elektronicznego przesyłania danych; (2) być obecnym w lokalu wyborczym w czasie przygotowania do głosowania, głosowania, ustalania wyników głosowania i sporządzania protokołu; (3) wносить do protokołu uwagi, z wymienieniem konkretnych zarzutów; (4) być obecnym przy przewożeniu i przekazywaniu protokołu do właściwej komisji wyborczej wyższego stopnia.

Pomimo tego, że mąż zaufania nie ma obowiązku przebywania w lokalu wyborczym przez cały czas, kiedy komisja wyborcza wykonuje czynności, jak też nie musi brać udziału w sporządzaniu protokołu z głosowania, niedopuszczalne jest odmówienie mu tego prawa, gdy chce z niego skorzystać. W świetle powołanych powyżej przepisów brak było podstaw prawnych dla przyjęcia przez przewodniczącą Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w C., że wnosząca protest (jako mąż zaufania) jest osobą nieuprawnioną i nie może przebywać w lokalu wyborczym po jego zamknięciu, lecz w czasie kiedy komisja wyborcza wciąż wykonywała czynności (sporządzanie protokołu). Zachowanie takie należy uznać za naruszenie przepisów dotyczących ustalania wyników głosowania, lecz niemające wpływu na wynik wyborów.

Wobec powyższego Sąd Najwyższy na podstawie art. 242 § 1 i § 2 k.wyb. orzekł jak w sentencji.

(r.g.)

[ał]

